

BR.P.0012.1.3.2019

PROTOKÓŁ NR 3/2019

posiedzenia Komisji Rewizyjnej odbytego 26 lutego 2019 roku w sali posiedzeń komisji Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu przy ulicy Mątewskiej 17. Obradom przewodniczył Andrzej Sieradzki, przewodniczący Komisji.

Zaproszeni goście:

1. Rafał Walter Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu.

Posiedzenie Komisji rozpoczęło się o godzinie 8.00, zakończyło się o godzinie 8.45.

W posiedzeniu uczestniczyły osoby podpisane na liście obecności, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Porządek obrad:

1. Otwarcie posiedzenia oraz stwierdzenie quorum.
2. Przyjęcie protokołu ostatniego posiedzenia.
3. Zaopiniowanie projektu uchwały Rady Powiatu Inowrocławskiego w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w 2018 roku oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.
4. Sprawy bieżące.

Ad. 1

Przewodniczący Komisji Andrzej Sieradzki dokonał otwarcia posiedzenia. Powitał członków Komisji oraz zaproszonych gości. Na podstawie listy obecności stwierdził prawomocność obrad (obecnych 4 członków Komisji). Prowadzący obrady przedstawił porządek obrad i zapytał, czy ktoś z członków Komisji chciałby wnieść jakieś uwagi do proponowanego porządku. Członkowie Komisji nie zgłosili żadnych uwag, propozycji i zmian do porządku obrad i przyjęli go jednogłośnie (obecnych 4 członków Komisji).

Ad. 2

Przewodniczący Komisji poinformował, że zapoznał się z protokołem ostatniego posiedzenia, który wcześniej został sporządzony i znajduje się w Biurze Rady. Nikt nie zgłosił żadnych uwag do jego treści. Zaproponował przyjęcie przez członków Komisji.

Protokół przyjęto jednogłośnie.

Ad. 3

Projekt uchwały Rady Powiatu Inowrocławskiego w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w 2018 roku oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej przedstawił Rafał Walter Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (załącznik nr 2 do protokołu). Uzasadnił potrzebę wywołania uchwały i wniósł o jej pozytywne zaopiniowanie.

Przewodniczący Komisji zapytał, czy pieczę zastępczą ustala sąd.

Dyrektor PCPR odpowiedział, że tak. Dziecko, postanowieniem sądu, może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej: rodzinnej lub instytucjonalnej.

Radna Jolanta Mrówczyńska stwierdziła, że obszar działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest szeroki i materiał jest bardzo obszerny.

W związku z tym, że nie było więcej głosów w dyskusji przewodniczący Komisji poddał pod głosowanie przedłożony projekt uchwały, który zaopiniowano jednogłośnie pozytywnie.

Ad. 4

W sprawach bieżących nie poruszano żadnych tematów.

Po wyczerpaniu porządku obrad posiedzenie zakończono.

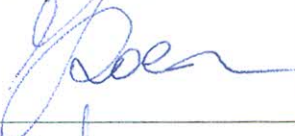

Sekretarz
Jolanta Mrówczyńska

Przewodniczący
Komisji Rewizyjnej

Andrzej Sieradzki

2019.1

**Lista obecności członków
KOMISJI REWIZYJNEJ**
na posiedzeniu w dniu 26.02.2019r.

L.p.	Nazwisko i imię	Podpis
1.	Sieradzki Andrzej - przewodniczący	
2.	Rosa Jacek - zastępca przewodniczącego	
3.	Mrówczyńska Jolanta - sekretarz	
4.	Knop Marek	
5.	Witkowska Ewa	

Zaproszeni goście:

1. p. Rafał Walter
Dyrektor PCPR

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

UCHWAŁA NR/...../2019
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w 2018 roku oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, z późn. zm.¹) w związku z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.²) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w roku 2018 oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Zarządowi Powiatu Inowrocławskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu Inowrocławskiego

Marek Mieszko Gerus

nie wnoszą zastrzeżeń
pod względem prawnym
Ogółem
Rada Prawny
Ewa Muszyńska-Nowak
Bd-1114

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432 i poz. 2500.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1076, poz. 1544 i poz. 2245.

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY Nr/...../2019
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w 2018 roku oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Podjęcie przedmiotowej uchwały uzasadniają następujące okoliczności faktyczne.

Zadania Powiatu Inowrocławskiego w zakresie pieczy zastępczej Starosta Inowrocławski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu Rafał Walter, zgodnie z obowiązującymi przepisami, przedłożył sprawozdanie z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w 2018 roku oraz zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Podstawę prawną podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, późn. zm.). Przepis ten mówi, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu. Ponadto art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, z późn. zm.) stanowi, że kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ww. ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy.

STAROSTA
Włodzisław Pamiński

Załącznik
do uchwały Nr/2019
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia 2019 r.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
I EFEKTÓW PRACY POWIATOWEGO
CENTRUM POMOCY RODZINIE
W INOWROCŁAWIU W 2018 ROKU
ORAZ ZESTAWIENIE POTRZEB
W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.**

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej ustawą, zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Ustawa wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatu w zakresie pracy z rodziną biologiczną, co należy do zadań własnych gmin, a organizacją przez powiat pieczy zastępczej.

Art. 182 ust. 5 ustawy stanowi: „Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.”.

W Powiecie Inowrocławskim Zarządzeniem Nr 77/2011 Starosty Inowrocławskiego z 10 października 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Art. 76 ust. 15 ustawy stanowi: „Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.”.

I. Zadania własne powiatu z zakresu systemu pieczy zastępczej określa art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Rada Powiatu Inowrocławskiego Uchwałą Nr XXXIV/286/2017 z 22 grudnia 2017 r. przyjęła Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Inowrocławskiego na lata 2018-2020, który zakłada powstawanie w każdym roku nowych zawodowych rodzin zastępczych.

Uwzględniając lokalne uwarunkowania i możliwości finansowe powiatu, Program ustanawia kierunki działań w perspektywie trzyletniej, których głównym celem jest zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziców oraz odpowiednich warunków, adekwatnych do zapotrzebowania dzieci.

Głównym celem Programu jest „Stworzenie warunków dla skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na jej formy rodzinne”.

Wśród instytucji sprawujących pieczę zastępczą nad dzieckiem szczególne miejsce powinny zajmować rodzinne formy. Mają one ogromną przewagę nad instytucjonalnymi formami nie tylko z uwagi na skutki społeczne, w tym przede wszystkim dobro dziecka, ale także z punktu widzenia skutków ekonomicznych. Koszty opieki i wychowania dziecka w każdej z rodzinnych form pieczy zastępczej są znacznie niższe niż w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Mając to na uwadze zakłada się, że podstawowymi formami pieczy zastępczej będą rodziny zastępcze spokrewnione, rodziny zastępcze niezawodowe oraz rodziny zastępcze zawodowe.

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Pieczą zastępczą powinna mieć charakter jedynie okresowy i wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną biologiczną. Dziecko, postanowieniem sądu, może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2018 r. wyniosła ogółem 389 dzieci, wobec 394 dzieci w 2017 r., co oznacza spadek o 1,27%.

Stan rodzin zastępczych na 1 stycznia 2018 r. – 154 rodzin zastępczych, w których przebywało 211 dzieci. Stan rodzin zastępczych na 31 grudnia 2018 r. – 145 rodziny zastępcze, w których przebywało 201 dzieci.

W 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu wypłacało świadczenia 169 rodzinom zastępczym, w których przebywało 255 dzieci, w tym rodzin niezawodowych było 41 i przebywało w nich 52 dzieci oraz 12 zawodowych rodzin zastępczych, w których przebywało 60 dzieci. Utworzonych zostało 15 nowych rodzin zastępczych i zostało umieszczonych 44 dzieci.

Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach.

Nazwa gminy	liczba rodzin zastępczych	liczba dzieci
Dąbrowa Biskupia	1	1
Inowrocław	15	24

Gniewkowo	14	20
Janikowo	11	16
Kruszwica	15	23
Miasto Inowrocław	87	112
Pakość	13	21
Rojewo	4	12
Złotniki Kujawskie	9	26
Razem	169	255

Poniżej w tabeli przedstawiono wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Wyszczególnienie	liczba dzieci				
	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych		
			ogółem	w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniących funkcję specjalistyczną
dzieci w wieku:	143	52	60	22	7
poniżej 1 roku	1	0	5	3	0
od 1 roku do 3 lat	7	1	22	11	1
4- 6 lat	12	8	10	5	1
7-13 lat	56	20	16	3	2
14-17 lat	42	14	5	0	1
18-24 lat	25	9	2	0	2

Poniżej w tabeli przedstawiono okres przebywania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Wyszczególnienie	liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej						
	dzieci umieszczone w pieczy zastępczej ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
rodziny zastępcze spokrewnione	143	3	1	7	17	15	100
rodziny zastępcze niezawodowe	52	1	7	2	6	3	33

rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję:	60	10	6	15	8	4	17
pogotowia rodzinnego	22	4	6	9	3	0	0
specjalistyczną	7	1	1	0	1	0	4

Poniżej w tabeli przedstawiono powody umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Wyszczególnienie	liczba dzieci				
	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych		
			ogółem	w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniących funkcję specjalistyczną
dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	143	52	60	22	7
sieroctwa	2	3	2	0	1
półsieroctwa	11	7	1	0	0
uzależnienia rodziców od alkoholu	68	26	30	10	5
przemocy w rodzinie	0	0	3	3	0
bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	27	9	13	7	0
niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	8	4	4	1	1
długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	8	1	5	1	0
pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	13	1	2	0	0
ubóstwo	0	0	0	0	0
inne	6	1	0	0	0
dzieci cudzoziemców	0	0	0	0	0
małoletnie matki	0	0	0	0	0

W omawianym okresie rozwiązaniu uległy 24 rodziny zastępcze i 54 dzieci opuściło rodziny zastępcze, w tym 19 dzieci usamodzielniało się, 5 dzieci powróciło do rodziców, 11 dzieci umieszczono w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 9 dzieci trafiło do innych rodzin zastępczych, 9 dzieci trafiło do rodzin adopcyjnych i 1 dziecko do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Na dzień 1 stycznia 2018 r. w 7 placówkach opiekuńczo-wychowawczych, którym wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną zapewnia Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu, przebywało 105 dzieci.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. przebywało 103 dzieci, wszystkie z terenu Powiatu Inowrocławskiego.

W 2018 r. w placówkach przebywało w sumie 134 dzieci. Wydano 37 skierowań.

Poniżej w tabeli przedstawiono wiek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wyszczególnienie	liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych				
	ogółem	typu socjalizacyjnego	typu interwencyjnego	typu specjalistyczno- terapeutycznego	typu rodzinnego
dzieci w wieku:	134	134	0	0	0
poniżej 1 roku	1	1	0	0	0
od 1 roku do 3 lat	3	3	0	0	0
4-6 lat	6	6	0	0	0
7-13 lat	56	56	0	0	0
14-17 lat	47	47	0	0	0
18-24 lat	21	21	0	0	0

Poniżej w tabeli przedstawiono okres przebywania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej						
dzieci umieszczone w placówce ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
134	12	8	14	25	16	59

Poniżej w tabeli przedstawiono powody umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na skutek	liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych				
	ogółem	typu socjalizacyjnego	typu interwencyjnego	typu specjalistyczno- terapeutycznego	typu rodzinnego
dzieci umieszczone w placówce, z tego na skutek:	134	134	0	0	0
sieroctwa	1	1	0	0	0
półsieroctwa	0	0	0	0	0
uzależnienia rodziców od alkoholu	55	55	0	0	0
przemocy w rodzinie	1	1	0	0	0
bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	62	62	0	0	0
niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	5	5	0	0	0
długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	2	2	0	0	0
nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0	0	0
pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	0	0	0	0	0
ubóstwa	0	0	0	0	0
inne	8	8	0	0	0
dzieci cudzoziemców	0	0	0	0	0
małoletnie matki	0	0	0	0	0

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu pomaga zaplanować proces usamodzielnienia tak, by przebiegał on sprawnie i zakończył się sukcesem.

Stosownie do treści art. 145 ust. 4 przywołanej ustawy warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Osobie usamodzielnianej przysługują następujące formy pomocy.

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie – przysługuje po ukończeniu nauki. Wysokość ww. pomocy uzależniona jest od okresu przebywania w rodzinie zastępczej lub placówce. Pomoc ta przysługuje osobie przebywającej w spokrewnionej rodzinie zastępczej przez okres co najmniej 3 lat i nie może być niższa niż 3 470 zł. Dla usamodzielnianych wychowanków, opuszczających niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze pomoc ta wynosi minimum 1 735 zł jeśli wychowanek przebywał w pieczy ponad rok i nie mniej niż 6 939 zł w przypadku przebywania w pieczy ponad trzech lat.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w wysokości 526 zł miesięcznie – przysługuje wychowankom do 25 roku życia, jeżeli kontynuują naukę. Pomoc ta przysługuje, jeżeli usamodzielniany wychowanek przebywał w spokrewnionej rodzinie zastępczej ponad trzy lata lub ponad rok w przypadku wychowanków pozostałych form pieczy zastępczej.

Pomoc na kontynuowanie nauki nie przysługuje w przypadku, gdy osoba usamodzielniana:

- kontynuuje naukę w szkole ponadgimnazjalnej lub uczelni, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie,
- zmieniła trzykrotnie bez uzasadnionych powodów, na tym samym poziomie kształcenia, szkołę, zakład kształcenia nauczycieli lub uczelnię, kurs lub przygotowanie do wykonywania zawodu,
- została umieszczona w zakładzie karnym.

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych przysługuje wychowankom kontynuującym naukę zamieszkałym w mieszkaniach chronionych, bursach i wynajmującym mieszkania.

Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie – przysługuje wychowankom rodzin i placówek i wynosi minimum 1 577 zł a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności nie mniej niż 3154 zł.

Pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu w 2018 r. było 153 usamodzielnianych wychowanków, w tym 93 z rodzin zastępczych, 53 z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 7 z młodzieżowych ośrodków wychowawczych i zakładów poprawczych, z czego:

- 1) pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki zostało objętych 86 wychowanków rodzin zastępczych, w roku ubiegłym 85;
- 2) pomocą na zagospodarowanie zostało objętych 19 wychowanków rodzin zastępczych, w roku ubiegłym 17;
- 3) pomocą na usamodzielnienie zostało objętych 19 wychowanków rodzin zastępczych, w roku ubiegłym 19;
- 4) pomocą mieszkaniową zostało objętych 7 wychowanków rodzin zastępczych, w roku ubiegłym 8;
- 5) pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki było objętych 50 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, w roku ubiegłym 46;
- 6) pomocą na zagospodarowanie zostało objętych 10 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, w roku ubiegłym 7;
- 7) pomocą na usamodzielnienie zostało objętych 14 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, w roku ubiegłym 11;
- 8) pomocą mieszkaniową zostało objętych 17 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, w roku ubiegłym 15;
- 9) pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki zostało objętych 7 wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych i zakładów poprawczych, w roku ubiegłym 8;
- 10) pomocą na usamodzielnienie zostało objętych 2 wychowanków młodzieżowego ośrodka wychowawczego, w roku ubiegłym 1;
- 11) pomocą mieszkaniową zostało objętych 3 wychowanków młodzieżowego ośrodka wychowawczego, w roku ubiegłym 1.

W okresie sprawozdawczym wydano w powyższym zakresie 388 decyzji administracyjnych, z czego:

- 1) na kontynuowanie nauki 201 dla usamodzielnianych z rodzin zastępczych, 75 dla usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 12 dla usamodzielnianych z młodzieżowych ośrodków wychowawczych i zakładów poprawczych;
- 2) na zagospodarowanie 19 dla usamodzielnianych z rodzin zastępczych oraz 11 dla usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych i 2 wychowanków MOW;
- 3) na usamodzielnienie 16 dla usamodzielnianych z rodzin zastępczych, 12 dla usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 2 dla usamodzielnianych z młodzieżowego ośrodka wychowawczego;
- 4) na pomoc mieszkaniową 8 dla usamodzielnianych z rodzin zastępczych, 23 dla usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 7 dla usamodzielnianego z młodzieżowego ośrodka wychowawczego.

Praca z usamodzielnianym wychowankiem odbywa się zgodnie z założeniami indywidualnego programu usamodzielnienia. Pracownicy socjalni monitorują realizację programów usamodzielnienia dla wychowanków. W sytuacji braku wsparcia najbliższego środowiska rodzinnego wychowanków (brak kandydatów na opiekuna usamodzielnienia), pracownicy podejmują się pełnienia funkcji opiekunów usamodzielnienia. Pracownicy obok realizacji zadań mających na celu przyznanie świadczenia w formie finansowej bądź rzeczowej, świadczą wychowankom również pomoc w formie wsparcia i pracy socjalnej. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych służy przede wszystkim wzmocnieniu klientów, odzyskaniu bądź nabywaniu przez nich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Celem naczelnym każdego podejmowanego działania jest życiowe usamodzielnienie wychowanków w zgodzie z obowiązującymi normami społecznymi. Głównym problemem usamodzielniających się wychowanków jest pozyskanie własnego mieszkania.

Pracownik socjalny podejmując współpracę z usamodzielnianym wychowankiem i jego rodziną, ocenia sytuację oraz określa występujące trudności wymagające wsparcia. Podejmowane działania są zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji. W ramach pracy socjalnej na rzecz wychowanków podejmowano działania:

- 1) określanie potrzeb i oczekiwań wychowanków na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych oraz rozmów;
- 2) motywowanie do zmian mających na celu poprawę sytuacji bytowej wychowanków i ich rodzin;
- 3) monitorowanie sytuacji wychowanków pod kątem wywiązywania się z dokonywanych ustaleń;
- 4) motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki;
- 5) współpraca ze szkołami, instytucjami i innymi placówkami w celu ustalenia sytuacji dotyczącej kontynuowania nauki przez usamodzielnianych wychowanków;
- 6) ustalanie czy wychowankowie posiadają ubezpieczenie zdrowotne i informowanie ich o możliwości ubezpieczenia i o konsekwencjach w sytuacji braku ubezpieczenia zdrowotnego;
- 7) udzielanie informacji o uprawnieniach i przysługujących świadczeniach z innych instytucji;
- 8) udzielanie pomocy w pisaniu pism urzędowych, np. podań, wniosków w celu uzyskania przysługujących świadczeń;
- 9) zapewnienie wychowankom dostępu do specjalistycznej pomocy poprzez informowanie o możliwości wsparcia psychologicznego, prawnego;
- 10) współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami, organizacjami społecznymi na rzecz usamodzielnianych wychowanków.

4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. wszystkie rodziny zastępcze, które złożyły wniosek o objęcie opieką koordynatora taką pomoc otrzymały, pozostałe rodziny wspierał pracownik socjalny Centrum.

Osoby zgłaszające się do PCPR otrzymują kompletne informacje dotyczące możliwości utworzenia rodziny zastępczej i specyfiki funkcjonowania rodzinnej pieczy. Kandydatom udzielana jest pomoc w wypełnieniu dokumentacji i pozyskaniu dokumentów niezbędnych do kwalifikacji.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej opracowali w 2014 r. autorski program do szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego pn.: „Sztuka rodzicielstwa zastępczego”. Program szkoleniowy decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Nr 13/2018/RZ z dnia 10 października 2018 r. został zatwierdzony na kolejne 5 lat, czym Centrum pozyskało możliwość nieodpłatnego szkolenia kandydatów. Na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu jest umieszczona procedura kwalifikowania kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze oraz wzory niezbędnych druków do pobrania.

21 lutego w TVP Bydgoszcz w programie „Czas na interwencję” wyemitowano reportaż pt.: „Dom z marzeń” nagrany w naszej zawodowej rodzinie zastępczej. Program miał na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu szerzy ideę rodzicielstwa zastępczego we współpracy z gminami powiatu inowrocławskiego. 10 czerwca Dzień Rodzicielstwa Zastępczego połączono z obchodami Dnia Dziecka organizowanymi w Gminie Dąbrowa Biskupia. Dzieci z rodzin zastępczych i ich opiekunowie mieli możliwość uczestniczenia w festynie organizowanym przez Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dąbrowie Biskupiej i Szkołę Podstawową w Parchaniu.

Na najmłodszych czekały takie atrakcje jak: zabawy z animatorem, zumba, dmuchane place zabaw i jazda na kucykach. Nie zabrakło licznych konkursów, malowania twarzy i pamiątkowego zdjęcia z fotobudki. Lokalna społeczność zadbała o smaczny poczęstunek tj. domowe ciasto, chleb ze smalcem i kiełbasę z grilla.

4 czerwca przedstawiciele zawodowych rodzin zastępczych uczestniczyli w Kujawsko-Pomorskich Obchodach Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Toruniu pn.: „Rodzic na zastępstwo, miłość na zawsze”. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pod takim hasłem zorganizował w Dworze Artusa w Toruniu konferencję podsumowującą regionalne obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, podczas której rodzice zastępczy odebrali podziękowania marszałka województwa i pamiątkowe statuetki.

W ramach podtrzymania tradycji świątecznych 1 grudnia koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, wraz z rodzinami zastępczymi funkcjonującymi na terenie naszego powiatu, pojechali na wycieczkę do „Żywego Muzeum Piernika” w Toruniu. Rodziny uczestniczyły w warsztatach wypiekania pierników, własnoręcznie przygotowane ciasteczka,

zabrali ze sobą jako dekorację na świąteczny stół.

„Rodzic na zastępstwo, miłość na zawsze” - pod taką nazwą 14 października Caritas Polska, księży Parafii pw. Św. Ducha w Inowrocławiu i pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz niezawodowa rodzina zastępcza zachęcali mieszkańców naszego miasta do podjęcia opieki nad dziećmi w ramach pieczy zastępczej. Reportaż z tej akcji został wyemitowany na antenie TVP Bydgoszcz.

W ramach realizowanego projektu „Rodzina w Centrum”, cyklicznie odbywały się spotkania edukacyjne promujące rodzicielstwo zastępcze, w których brały udział różne grupy społeczne i zawodowe. Koordynatorzy przeprowadzili warsztaty na temat specyfiki funkcjonowania rodzin zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu ponadto podejmuje działania propagujące ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez:

- 1) na terenie Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu wywieszone były plakaty zachęcające do podjęcia się funkcji rodziny zastępczej;
- 2) na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu umieszczone były informacje, wraz z wymaganymi dokumentami, dotyczące możliwości zostania rodziną zastępczą;
- 3) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielali osobom zainteresowanym założeniem rodziny zastępczej szczegółowych informacji.

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu, zapewnia wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną placówkom opiekuńczo-wychowawczym i ma siedzibę w Inowrocławiu przy ul. Poznańskiej 133a. W strukturach Ośrodka funkcjonuje 7 placówek z 98 miejscami, w których przebywają dzieci umieszczone na podstawie postanowień sądów, są to:

- 1) Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 1 w Inowrocławiu – Dom dla dzieci „Ewa” przy ul. Konwaliowej 6;
- 2) Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 2 w Inowrocławiu – Dom dla dzieci „Agata” przy ul. Tadeusza Śliwaka 4;
- 3) Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 3 w Gniewkowie – Dom dla dzieci „Alicja” przy ul. Dworcowej 9a;

- 4) Placówka opiekuńczo-wychowawczej nr 4 w Inowrocławiu – Dom dla dzieci „Nina” przy ul. Stanisława Kiełbasiewicza 9;
- 5) Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 5 w Orłowie – Dom dla dzieci „Julia” w Orłowie nr 52;
- 6) Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 6 w Jaksicach – Dom dla dzieci „Anna” przy ul. Sportowej 4;
- 7) Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 8 w Jaksicach – Dom dla dzieci „Karolina” przy ul. Dworcowej 18.

Pracownicy poszczególnych placówek oraz OWDiR-u zapewniali dzieciom opiekę i wychowanie oraz zaspokajali ich niezbędne potrzeby: zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym również odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne. Zapewniano dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych. Podejmowano działania w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach opieki zastępczej.

Dane dotyczące funkcjonowania placówek przedstawiają poniższe tabele:

Placówka	liczba miejsc statutowych	średnia liczba wychowanków	stan wychowanków na 31.12.2018	koszt utrzymania w zł
Dom dla dzieci „Ewa”	14	14	14	3 950,79
Dom dla dzieci „Agata”	14	14	13	4 245,93
Dom dla dzieci „Alicja”	14	15	14	4 360,63
Dom dla dzieci „Nina”	14	16	15	4 572,62
Dom dla dzieci „Julia”	14	15	16	3 600,62
Dom dla dzieci „Anna”	14	16	16	4 186,58
Dom dla dzieci „Karolina”	14	15	15	4 165,23
Razem	98	105	103	

Placówka	przeciętne zatrudnienie w etatach	średnie wynagrodzenie w zł
Dom dla dzieci „Ewa”	8,46	3 381,39
Dom dla dzieci „Agata”	9,42	3 266,04
Dom dla dzieci „Alicja”	8,30	3 591,97
Dom dla dzieci „Nina”	8,91	3 347,15
Dom dla dzieci „Julia”	8,23	3 203,15
Dom dla dzieci „Anna”	9,52	3 068,28
Dom dla dzieci „Karolina”	8,62	3 258,90
OWDIR	15,24	3 674,42

6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W sierpniu 2018 r. wygasła pierwsza decyzja Ministra Pracy i Polityki Społecznej zatwierdzająca autorski program Centrum do szkolenia kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej złożyli w Ministerstwie wniosek o ponowne zatwierdzenie ich programu szkoleniowego pn. „Sztuka rodzicielstwa zastępczego”, wg którego w latach 2013-2018 przeszkolili 84 kandydatów. Decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Nr 13/2018/RZ z dnia 10 października 2018 r. program został zatwierdzony na kolejne 5 lat. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzili kwalifikację 8 kandydatów na szkolenie dla niezawodowych rodzin zastępczych jak i 13 kandydatów na spokrewnioną rodzinę zastępczą. Kwalifikacja obejmowała sprawdzenie warunków formalnych określonych w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2018 r. zostało przeszkolonych 8 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, z czego 2 otrzymało kwalifikację na rodzinę pomocową. Kandydaci odbyli również 10 godzinne praktyki w placówce opiekuńczo-

wychowawczej. 6 kandydatów uczestniczyło w warsztatach szkoleniowych uzupełniających na zawodową rodzinę zastępczą. 14 rodziców zastępczych spokrewnionych z dzieckiem uczestniczyło w warsztatach szkoleniowych opartych na treściach programu „Sztuka rodzicielstwa zastępczego”, które dostosowane były do indywidualnych potrzeb opiekunów.

7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa.

W 2018 roku średnio raz w miesiącu na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu odbywały się spotkania grup wsparcia dla zawodowych rodzin zastępczych. Opiekunowie zastępczy mieli możliwość wymiany doświadczeń w pracy z dzieckiem z zaburzonymi więziami, nt. postaw opiekunów względem dzieci, wypracowanymi przez siebie metodami oddziaływań na małoletnich. Rodzice zastępczy udzielali sobie nawzajem wsparcia i pomocy, które również dotyczyły metod odreagowywania stresu wywołanego przejściem ich podopiecznych do rodziny adopcyjnej. Koordynatorzy przedstawiali bieżące oferty szkoleniowe dla opiekunów i oferty wakacyjne dla małoletnich, a także poruszali kwestie dotyczące zmian rozliczeń za ich pracę. Wiele emocji budziły dyskusje na takie tematy jak: adopcja zagraniczna, kwestia przejścia dziecka z rodziny zastępczej do adopcyjnej i towarzyszące temu emocje, współpraca z rodzinami biologicznymi. Opiekunowie dzielili się uwagami dotyczącymi ich aktualnej sytuacji rodzinnej, problemami ze swoimi podopiecznymi oraz przeżyciami jakie im towarzyszyły w okresie wakacji letnich. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zachęcali opiekunów do korzystania z superwizji, pomocy psychologicznej w ramach projektu „Rodzina w Centrum” oraz możliwości uczestniczenia opiekunów w warsztatach organizowanych w ramach ww. projektu. Opiekunowie zastępczy uczestniczący w różnych szkoleniach w ramach samokształcenia przeprowadzili krótkie prelekcje dla pozostałych rodzin. Tematyka obejmowała zagadnienia dotyczące specyfiki funkcjonowania i pracy z dzieckiem z zaburzeniem więzi i RAD-em, dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi i przywiązania.

Również na spotkaniach spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych następowała wymiana informacji, opiekunowie dzielili się swoimi problemami i troskami dotyczącymi problemów wychowawczych i opiekuńczych oraz relacji z rodzicami

biologicznymi podopiecznych. W ramach grupy wsparcia podnoszono kompetencje wychowawcze i opiekuńcze rodziców, omawiano m.in. kwestie dotyczące motywowania dzieci i budowania u nich poczucia własnej wartości. W czasie kiedy opiekunowie prowadzili dyskusje, ich najmłodsi podopieczni mieli możliwość udziału w zajęciach kreatywnych, zabawach dla dzieci.

W celu uatrakcyjnienia oferty dla opiekunów zastępczych i stworzenia warunków dla lepszej integracji rodzin, koordynatorzy aplikowali o dotację z Fundacji Orlen DAR SERCA. Projekt pn.: „Zdrowy rodzic – szczęśliwe dziecko” został pozytywnie oceniony i przyznano środki na jego realizację. W ramach grup wsparcia prowadzone będą w roku 2019 zajęcia i warsztaty z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki zdrowotnej, m.in. warsztaty z dietetykiem, zabiegi i ćwiczenia fizykoterapeutyczne oraz rehabilitacyjne, ochrona zdrowia psychicznego, zumba i nordic-walking. Wszyscy uczestnicy projektu otrzymają także karnety na inowrocławskie baseny.

Doskonałą okazją do integrowania się środowiska rodzinnej pieczy zastępczej były imprezy organizowane przez tut. Centrum tj. podczas pikniku we wsi Parchanie z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, czy spotkania świątecznego w czasie wycieczki do „Żywego Muzeum Piernika” w Toruniu. W przyjaznej atmosferze opiekunowie spędzali czas wolny z dziećmi.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu funkcjonowały również grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży. Łącznie we wszystkich formach spędzania czasu wolnego uczestniczyło ok. 100 podopiecznych z rodzin zastępczych. Koordynatorzy wraz z dziećmi brali udział w następujących formach:

- 1) święto koszykówki z Kujawskim Stowarzyszeniem Koszykówki - 13 stycznia;
- 2) zimowisko z OHP w Inowrocławiu – 19-23 luty ;
- 3) festiwal „Patrz więcej”- wystawa prac malarza artysty Zdzisława Beksińskiego – 11maja;
- 4) piknik z okazji Dnia Dziecka zorganizowany przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GESAL w Łącku – 9 czerwca;
- 5) piknik rodzinny z okazji Dnia rodzicielstwa Zastępczego w Parchaniu – 10 czerwca;
- 6) festyn sportowy Rodzinny Świat Basketu organizowany przez KSK Noteć Inowrocław i firmę Gesal – 24 sierpnia;
- 7) 100-lecie odzyskania niepodległości w bibliotece Miejskiej im. Jana Kasprówicza

- w Inowrocławiu – wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych – 9 października;
- 8) udział w wystawie solnictwa w Teatrze Miejskim w Inowrocławiu – 21 listopada;
- 9) udział w wycieczce do „Żywego Muzeum Piernika” w Toruniu w ramach podtrzymania tradycji Świąt Bożego Narodzenia – 1 grudnia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu do 30 czerwca 2018 r. realizowało projekt „Rodzina w Centrum”, który od lipca 2018 r. kontynuowany jest pod nazwą „Rodzina w Centrum 2”. Projekt realizowany jest w partnerstwie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Toruniu z trzema miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie, jednym miejskim ośrodkiem pomocy społecznej oraz dziewiętnastoma powiatowymi centrami pomocy rodzinie z województwa kujawsko-pomorskiego. Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej poprzez zbudowanie jednego zintegrowanego systemu pomocy dla rodzin w województwie kujawsko-pomorskim.

Projekt skierowany jest do:

- ✓ osób przebywających w pieczy zastępczej,
- ✓ osób opuszczających pieczę zastępczą,
- ✓ osób sprawujących pieczę zastępczą,
- ✓ osób w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach projektu „Rodzina w Centrum 2” zaplanowano następujące formy wsparcia:

- ✓ specjalistyczne poradnictwo rodzinne:
 - pedagogiczne,
 - poradnictwo prawne,
 - poradnictwo psychologiczne,
- ✓ warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie,
- ✓ zajęcia animacyjne dla dzieci rodziców korzystających z warsztatów,
- ✓ warsztaty dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą,
- ✓ wyjazdy edukacyjne 5-dniowe wzmacniające więzi i relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi,

✓ warsztaty „Moje emocje” dla dzieci.

W roku sprawozdawczym odbyły się 2 spotkania edukacyjne dotyczące rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których łącznie uczestniczyły 42 osoby, przedstawiciele różnych grup społecznych.

W 2018 r. w projekcie RWC i RWC 2 pedagog przepracował z uczestnikami projektu 220 godzin, natomiast psycholog 350 godziny. Prawnik udzielił 75 porad. Rodzice zastępczy korzystali z oferowanej tylko dla nich pomocy tj. superwizji rodzin zastępczych, która obejmowała 135 godzin.

W wyjeździe edukacyjnym mającym na celu poprawę komunikacji w rodzinach i wzmocnienie kompetencji społecznych uczestników (warsztat dla rodziców, warsztat dla dzieci, wspólny warsztat, coach) udział wzięło 35 osób.

8. Powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z wejściem w życie w 2012 r. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została podjęta przez Radę Powiatu Inowrocławskiego uchwała Nr XXVI/265/2012 z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie zmian w organizacji instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Inowrocławskim, poprzez przypisanie z dniem 1 stycznia 2013 r. Ośrodkowi Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu zadań centrum organizacyjnego i administracyjno-ekonomicznego.

9. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Realizacja zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej przypisanych powiatowi wymaga wyboru przez starostę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Wyznaczenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zostało uregulowane w 2011 r.

10. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Przy umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej przekazywano rodzinom zastępczym i placówkom opiekuńczo-wychowawczym informacje o stanie zdrowia dzieci, niezbędną dokumentację medyczną oraz udzielano pomocy w dotarciu do odpowiednich specjalistów.

Do właściwych placówek zdrowia kierowano pisma z prośbą o przekazanie dokumentacji medycznej (historia choroby, karta szczepień) oraz przekazania informacji dotyczącej potencjalnych obciążeń zdrowotnych w rodzinie.

11. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka; pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

W okresie sprawozdawczym prowadzono rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe w okresie sprawozdawczym zaktualizowały niezbędne zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinię psychologiczną o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Opiekunowie zastępczy przedstawili również aktualne informacje dotyczące danych zawartych w art. 46 ust. 2 ustawy.

Każdorazowa zmiana danych w rejestrze była przekazywana do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu. W 2018 r. wysłano do sądu 18 aktualizacji rejestru.

12. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z ośrodkami pomocy społecznej w celu zgromadzenia niezbędnej dokumentacji dziecka w tym dokumentacji medycznej, szkolnej, rodzinnej, a także planów pracy z rodziną biologiczną i funkcjonowaniem rodziny dziecka. Zgodnie z obowiązującymi przepisami koordynatorzy nawiązywali współpracę z pracownikami socjalnymi, asystentami rodzin, którzy współuczestniczyli w opracowaniu planu pomocy dziecku.

13. Finansowanie:

- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Do zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu należy organizowanie opieki w spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych rodzinach zastępczych poprzez:

- udzielanie wsparcia oraz pomocy pieniężnej na częściowe zaspokojenie potrzeb dzieci w tych rodzinach,
- przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej usamodzielnianym wychowankom tych rodzin,
- wypłatę wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych.

Wydatki na pieczę zastępczą wyniosły 11 517 978,12 zł, w roku poprzednim było to 10 970 802,79 zł, co stanowiło 6,4% planowanych wydatków budżetu powiatu (180 125 986,31 zł).

W okresie sprawozdawczym na pieczę rodzinną wydatkowano 5 210 265,46 zł, co stanowiło 2,89% planowanych wydatków budżetu powiatu, w roku poprzednim było to 5 306 777,97 zł, z czego na:

- 1) dotacje celowe w wysokości 587 358,33 zł na świadczenia i wynagrodzenia dla rodzin zastępczych dla powiatów, w których przebywało 46 dzieci pochodzących z powiatu inowrocławskiego;

Poszczególnym powiatom przekazano następujące kwoty:

Lp.	wyszczególnienie	liczba dzieci	kwota wydatkowanych środków w zł
1	Powiat Brodnicki	4	39 317,10

2	Powiat Bydgoski	1	9 456,00
3	Miasto Bydgoszcz	1	12 364,00
4	Powiat Chełmiński	1	4 161,30
5	Powiat Chojnicki	1	22 887,90
6	Powiat Drawski	1	709,68
7	Powiat Gnieźnieński	4	80 777,64
8	Powiat Gołdapski	1	12 364,00
9	Powiat Grudziądzki	2	20 158,80
10	Powiat Koszaliński	1	1 777,81
11	Powiat Kępiński	2	25 781,33
12	Powiat Koniński	3	48 013,73
13	Miasto Konin	2	20 520,00
14	Powiat Mogileński	6	48 700,00
15	Powiat Nakielski	5	118 176,45
16	Powiat Rypiński	1	63,87
17	Powiat Tczewski	1	5 382,00
18	Powiat Toruński	1	12 364,00
19	Miasto Toruń	1	8 658,00
20	Powiat Tucholski	3	50 474,72
21	Powiat Wejherowski	1	12 364,00
Razem		46	587 358,33

- 2) świadczenia w wysokości 3 233 651,19 zł dla 169 rodzin zastępczych, w tym 12 zawodowych, w których przebywało 255 dzieci;
- 3) usamodzielnienie wychowanków w wysokości 528 420,53 zł, z czego:
- świadczenia na kontynuowanie nauki (dla 86 osób) – 396 147,60 zł,
 - pomoc rzeczowa (dla 19 osób) - 47 500,00 zł,
 - pomoc na usamodzielnienie (dla 19 osób) – 79 436,00 zł,
 - pomoc mieszkaniowa (dla 7 osób) – 5 336,93 zł,

- 4) wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla 11 zawodowych rodzin zastępczych w wysokości 343 347,56 zł;
- 5) wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla osoby zatrudnionej do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w wysokości 46 228,77 zł;
- 6) wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla 9 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 426 640,99 zł;
- 7) pozostałe koszty (delegacje służbowe, badania psychologiczne kandydatów, opłaty bankowe, itp.), w tym obsługi dodatku wychowawczego w wysokości 44 618,09 zł.

W okresie sprawozdawczym Powiat Inowrocławski otrzymał środki w kwocie 288 751,20 zł na finansowanie wydatków na opiekę i wychowanie 26 dzieci pochodzących z terenów innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych. Poszczególne powiaty przekazały następujące kwoty:

Lp.	wyszczególnienie	liczba dzieci	kwota otrzymanych środków w zł
1	Powiat Bielski	1	8 158,00
2	Powiat Braniewski	3	24 974,00
3	Miasto Bydgoszcz	4	75 077,15
4	Powiat Bydgoski	1	8 158,00
5	Powiat Koniński	1	8 158,00
6	Miasto Legnica	3	41 592,00
7	Powiat Legnicki	2	27 805,00
8	Powiat Malborski	1	8 158,00
9	Powiat Mogileński	2	21 118,67
10	Miasto Ruda Śląska	2	23 855,90
11	Powiat Słupski	1	8 158,00
12	Powiat Żniński	2	20 522,00
13	Powiat Opolski	2	247,66
14	Powiat Włocławski	1	12 768,82
Razem		26	288 751,20

Ustawa zobowiązała gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej do ponoszenia kosztów w wysokości 10% (w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy) i 30% (w drugim roku pobytu dziecka w pieczy) wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinie zastępczej. Z tego tytułu powiat otrzymał kwotę 442 794,66 zł, w poprzednim roku było to 347 181,64 zł, i tak:

Lp.	wyszczególnienie	liczba dzieci	kwota otrzymanych środków w zł
1	Gmina Gniewkowo	8	39 001,58
2	Miasto Inowrocław	66	235 830,50
3	Gmina Inowrocław	16	45 648,65
4	Gmina Janikowo	8	16 047,57
5	Gmina Kruszwica	16	60 665,97
6	Gmina Pakość	5	10 335,42
7	Gmina Rojewo	3	21 818,82
8	Gmina Złotniki Kujawskie	7	13 446,15
Razem		129	442 794,66

Z tego kwota 50 833,52zł stanowiła wpływy za pobyt dzieci w pieczy w pierwszym roku, kwota 99 202,71 zł za pobyt w drugim roku natomiast kwota 292 758,43zł za pobyt w trzecim roku.

Podsumowując w roku sprawozdawczym na 255 wychowanków w rodzinach zastępczych inne jednostki samorządu terytorialnego pokrywały całość wydatków 26 wychowanków, a gminy częściowo pokrywały wydatki 129 wychowanków, co stanowiło 56,3%. W roku poprzednim na 266 wychowanków w rodzinach zastępczych inne jednostki samorządu terytorialnego pokrywały całość wydatków 23 wychowanków, a gminy częściowo pokrywały wydatki 130 wychowanków, co stanowiło 53,5%.

Źródłem finansowania poniesionych wydatków w rozdziale „Rodziny zastępcze” były:

- 1) środki własne powiatu w wysokości 3 141 217,53 zł, w roku poprzednim było to 3 365 433,74 zł;
- 2) wpłaty dokonywane przez gminy w wysokości 442 794,66 zł, w roku poprzednim było to 347 181,64 zł;
- 3) dotacje celowe od innych jednostek samorządu terytorialnego na dzieci przebywające w rodzinach zastępczych w wysokości 288 751,20 zł, w roku poprzednim było to 253 595,48 zł;
- 4) dotacja celowa z budżetu państwa na zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 164 920 zł, w roku poprzednim było to 188 284,16 zł;
- 5) dotacja celowa z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone powiatom, związana z realizacją dodatku wychowawczego w wysokości 1 129 927,79 zł, w roku poprzednim było to 1 152 282,95 zł,
- 6) dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań w ramach Programu „Dobry Start” w wysokości 77 810 zł.

W okresie sprawozdawczym na instytucjonalną pieczę zastępczą wydatkowano 6 307 712,66 zł, w roku poprzednim było to 5 664 024,82 zł, co stanowiło 3,51% planowanych wydatków budżetu powiatu, z czego na:

- 1) działalność Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu wydatkowano 5 274 711,93 zł;
- 2) opłatę w wysokości 1 352,75 zł za pobyt 3 dzieci w interwencyjnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów;
- 3) dotacje celowe na 15 dzieci z terenu naszego powiatu, które przebywały w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów i województw Powiat Inowrocławski poniósł wydatki w kwocie 691 677,22 zł i tak:

Lp.	wyszczególnienie	liczba dzieci	kwota przekazanych środków w zł
1	Powiat Chełmiński	1	41 310,68
2	Powiat Człuchowski	3	135 922,56

3	Powiat Gnieźnieński	1	65 889,00
4	Powiat Grudziądzki	1	45 640,74
5	Powiat Opatowski	1	75 900,00
6	Miasto Włocławek	3	95 240,13
7	Powiat Żniński	1	22 798,75
8	Województwo Podkarpackie	3	124 281,91
9	Województwo Podlaskie	1	84 693,45
Razem		15	691 677,22

4) usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w wysokości 291 996,17 zł, z czego:

- świadczenia na kontynuowanie nauki (dla 50 osób) - 186 775,87 zł,
- pomoc rzeczowa (dla 10 osób) – 24 508,00 zł,
- pomoc na usamodzielnienie (dla 14 osób) - 59 218,00 zł,
- pomoc mieszkaniowa (dla 17 osób) - 21 494,30 zł,

5) usamodzielnienie wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych i zakładów poprawczych w wysokości 47 817,74 zł, z czego:

- świadczenia na kontynuowanie nauki (dla 7 osób) – 31 593,78 zł,
- pomoc na usamodzielnienie (dla 2 osób) – 6 588,00 zł,
- pomoc mieszkaniowa (dla 3 osób) – 4 456,96 zł,
- pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej (dla 2 osób) – 4 879,00 zł

6) na obsługę finansową przekazanych świadczeń wydatkowano kwotę 156,85 zł.

Od 2012 r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 r. zobowiązała gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej do ponoszenia wydatków w wysokości 10% (w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy), 30% (w drugim roku pobytu dziecka w pieczy) i 50% (w trzecim roku i następnych latach) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Z tego tytułu powiat otrzymał kwotę 1 473 105,36 zł, w poprzednim roku była to kwota 1 035 577,51 zł i tak:

Lp.	wyszczególnienie	liczba dzieci	kwota otrzymanych środków w zł
1	Gmina Gniewkowo	12	234 127,19
2	Miasto Inowrocław	51	728 708,00
3	Gmina Inowrocław	7	88 729,98
4	Gmina Janikowo	6	95 984,94
5	Gmina Kruszwica	10	120 238,16
6	Gmina Pakość	5	24 283,29
7	Gmina Rojewo	5	152 678,15
8	Gmina Złotniki Kujawskie	5	28 355,65
Razem		101	1 473 105,36

Z tego kwota 91 529,70 zł stanowiła wpływy za pobyt dzieci w pieczy w pierwszym roku, kwota 284 955,97 zł za pobyt w drugim roku natomiast kwota 1 096 619,69 zł za pobyt w trzecim roku.

Podsumowując w roku sprawozdawczym na 134 wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych gminy częściowo pokrywały wydatki 101 wychowanków, co stanowiło 75,4%. W roku poprzednim na 128 wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych gminy częściowo pokrywały wydatki 86 wychowanków, co stanowiło 67,2%.

Źródłem finansowania poniesionych wydatków w rozdziale „Placówki opiekuńczo-wychowawcze” były:

- 1) środki własne powiatu w wysokości 4 775 965,10 zł, w poprzednim roku było to 4 575 422,74 zł;
- 2) wpłaty dokonywane przez gminy w wysokości 1 473 105,36 zł, w poprzednim roku było to 1 035 577,51 zł;

- 3) dotacje celowe na składkę zdrowotną w wysokości 58 642,20, w poprzednim roku było to 53 024,57 zł.

14. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) przekazano w wersji elektronicznej sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, tj. w lipcu 2018 r. sprawozdanie za okres od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2018 r. oraz w styczniu 2019 r. sprawozdanie za okres od 1 lipca 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

15. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej danych, o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

W 2018 r. powiat inowrocławski nie przekazał do biura informacji gospodarczej danych o rodzicach biologicznych, których zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej przekraczają 12 miesięcy.

II. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określa art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Centrum dokłada wszelkich starań, aby pozyskać kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, tak aby jak najmniej dzieci musiało przebywać w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Propagowanie rodzicielstwa zastępczego odbywało się m.in. poprzez:

- na terenie Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu wywieszone były plakaty zachęcające do podjęcia się funkcji rodziny zastępczej;
- na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu umieszczone były informacje, wraz z wymaganymi dokumentami, dotyczące możliwości zostania rodziną zastępczą;

- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielali osobom zainteresowanym założeniem rodziny zastępczej szczegółowych informacji;
- 21 lutego w TVP Bydgoszcz w programie „Czas na interwencję” wyemitowano reportaż pt.: „Dom z marzeń” nagrany w naszej zawodowej rodzinie zastępczej;
- „Rodzic na zastępstwo, miłość na zawsze” - pod taką nazwą Caritas Polska, księża i pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz niezawodowa rodzina zastępcza z Inowrocławia 14 października zachęcali inowrocławian do podjęcia opieki nad dziećmi w ramach pieczy zastępczej. Idea rodzicielstwa zastępczego propagowana była w Parafii pw. Św. Ducha w Inowrocławiu jak i na antenie TVP Bydgoszcz.

2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.

Opis zadania powiatu - punkt 6 w rozdziale I.

3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Opis zadania powiatu - punkt 6 w rozdziale I.

3a. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.

W 2018 r. badania psychologiczne przeszło 13 kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz 4 kandydatów na zawodową rodzinę zastępczą. Diagnoza obejmowała określenie predyspozycji i motywacji kandydatów. W przypadku jednej zawodowej rodziny zastępczej w związku z wygaśnięciem dotychczasowej umowy przeprowadzono kolejną kwalifikację, która zakładała badanie pod kątem motywacji i predyspozycji oraz ewentualnego wypalenia zawodowego opiekunów.

4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Na terenie powiatu inowrocławskiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

5. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

W 2018 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeszkolili 14 spokrewnionych z dzieckiem opiekunów zastępczych. 10-godzinne warsztaty zawierały treści dostosowane do potrzeb rodziny wynikających ze specyfiki rozwojowej małoletnich przebywających w pieczy zastępczej. Ponadto opiekunowie zastępczy uczestniczyli w warsztatach szkoleniowych w ramach projektu „Rodzina w Centrum”.

6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Funkcjonowanie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zostało opisane w zadaniach powiatu - punkt 6 w rozdziale I.

W przypadku umieszczenia w zawodowej rodzinie zastępczej czwartego dziecka, Centrum zatrudniało osobę do pomocy w opiece. Taka sytuacja miała miejsce w 7 zawodowych rodzinach zastępczych. Dodatkowo, w jednej zawodowej rodzinie zastępczej, ze względu na ciężki stan zdrowia podopiecznej Centrum zatrudnia osobę do pomocy.

W 2018 r. nie było zasadności zawierania umów z rodzinami pomocowymi.

7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.

W 2018 r. Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Flandria” w Inowrocławiu, w ramach współpracy z PCPR, podobnie jak w latach poprzednich, stworzyło rodzinom zastępczym możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy w nauce. Dzieci mogły uzyskać wsparcie z matematyki, języka angielskiego oraz pomoc w opanowaniu bieżącego materiału.

8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.

W 2018 r. organizator rodzinnej pieczy zastępczej w celu realizacji założonych zadań podjął współpracę z niżej wymienionymi instytucjami:

a) inne powiatowe centra pomocy rodzinie:

- zawierano porozumienia dotyczące warunków pobytu, wysokości wydatków na opiekę i wychowanie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,
- porozumiewano się w sprawie wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- nieodpłatnie przeszkolono kandydata na rodzica zastępczego z powiatu żnińskiego,
- pozyskano niezawodową rodzinę zastępczą z terenu powiatu tucholskiego dla dwójki podopiecznych pogotowia rodzinnego funkcjonującego na naszym terenie.

b) Ośrodek Adopcyjny w Jaksicach:

- zgłaszano informację o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną,
- przy uczestnictwie pracownika Ośrodka dokonywano okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej.

c) sądy:

- wnioskowano o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz o ustalanie opiekuna prawnego,
- po dokonaniu oceny sytuacji dziecka i sformułowaniu jej na piśmie organizator rodzinnej pieczy zastępczej przekazywał do właściwego sądu opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy,
- informowano sąd o możliwości powrotu dziecka do rodziny w przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej,
- w przypadku braku możliwości powrotu do rodziców biologicznych w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej występowano do sądu z wnioskiem o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej,
- dochodzono przed sądem świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w przypadku, gdy od jego umieszczenia w pieczy zastępczej upłynął rok.

d) instytucje oświatowe (szkoły, przedszkola, żłobki):

- pozyskiwano informacje dotyczących postępów dzieci w nauce, zachowania w szkole oraz współpracy opiekunów zastępczych z ww. instytucjami,
- na zaproszenie Centrum przedstawiciele instytucji oświatowych uczestniczyli w ocenie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej,

- występowano o informacje na temat aktualnej sytuacji szkolnej (frekwencja szkolna) osób usamodzielnionych kontynuujących naukę szkolną.
- e) ośrodki pomocy społecznej:
- współpracowano z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi w celu rozeznania sytuacji rodziny biologicznej oraz monitorowano działania podejmowane przez rodziców biologicznych w kierunku przywrócenia praw do opieki nad dzieckiem,
 - na zaproszenie Centrum asystencji rodziny/pracownicy socjalni uczestniczyli w ocenie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej celem ustalenia zasadności dalszego pobytu w pieczy,
 - na prośbę PCPR ośrodki pomocy społecznej udzielały pisemnej opinii dotyczącej sytuacji socjalno-bytowej i określały możliwość powrotu dzieci do rodziców biologicznych.
- f) Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dąbrowie Biskupiej oraz Szkoły Podstawowej w Parchaniu:
- zorganizowano wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie festynu z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego,
- g) Stowarzyszenie Rozwoju Jaksic:
- w ramach współpracy wychowankowie rodzin zastępczych mieli możliwość skorzystania z wyjazdu wakacyjnego na kolonie do Niemiec,
- h) Ochotniczy Hufiec Pracy w Inowrocławiu:
- ww. instytucja umożliwiła wychowankom rodzin zastępczych udział w zajęciach świetlicowych organizowanych w godzinach popołudniowych,
 - współorganizowanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu ferii zimowych;
- i) Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Gesal”:
- na zaproszenie Firmy wychowankowie rodzin zastępczych uczestniczyli w pikniku w Łącku z okazji Dnia Dziecka;
 - wraz z Kujawskim Stowarzyszeniem Koszykówki młodzież z rodzin zastępczych wzięła udział w 26 finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Niektóre rodziny zastępcze korzystały z poradnictwa prawnika, psychologa funkcjonującego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, bądź w ramach programu „Rodzina w Centrum”. Jednocześnie koordynatorzy weszli 1317 razy w środowisko rodzin zastępczych. Podczas tych wizyt udzielali porad i starali się pomagać w rozwiązywaniu bieżących spraw. W ramach projektu „Rodzina w Centrum” dzieci z rodzin zastępczych i naturalnych uczestniczyły w cyklicznych warsztatach pn. „Moje emocje”. Warsztaty te miały na celu zapoznanie dzieci z pojęciem różnych emocji i naukę radzenia sobie z nimi.

Podczas warsztatów dla dorosłych równolegle dzieci uczestniczyły w zajęciach animacyjnych, na których małoletni uczyli się pracy zespołowej, kreatywnej, rozwijali umiejętności plastyczno-techniczne.

10. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

Do dyspozycji rodzin zastępczych byli prawnicy zatrudnieni w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Inowrocławiu. Działalność prawnika polegała na udzielaniu poradnictwa prawnego rodzinom zastępczym, usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych i placówek, ofiarom przemocy w rodzinie. Udzielano porad prawnych z zakresu wykonywania władzy rodzicielskiej, ustalania osobistych kontaktów z dzieckiem, alimentacji, a także udzielano pomocy w sporządzaniu pism procesowych.

11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Centrum co trzy miesiące przeprowadzało okresową ocenę sytuacji dzieci do lat trzech przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, a dla starszych podopiecznych co pół roku.

W celu dokonania okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej zbierał informacje m.in. z dokumentów źródłowych (karty dziecka, karty rodziny zastępczej, wysłuchania małoletniego, obserwacji poczynionych w środowisku, opinii szkolnej, zaświadczeń lekarskich i innych dokumentów źródłowych posiadanych przez organizatora).

Informacje na temat dzieci zbierano również poprzez konsultacje z rodzinami zastępczymi, które dotyczyły w szczególności sytuacji zdrowotnej dzieci, sytuacji szkolnej, kontaktu z rodzicami biologicznymi, występujących trudności z dzieckiem i innych ważnych informacji na temat dzieci. W przypadku dzieci w wieku szkolnym pozyskiwano również informacje ze szkoły, w której uczą się podopieczni. Informacja ta dotyczyła w szczególności ustalenia sytuacji dydaktyczno-wychowawczej małoletnich oraz ustalenie, czy rodzice biologiczni/rodzina zastępcza interesują się postępami dziecka w nauce, jego zachowaniem i funkcjonowaniem w środowisku szkolnym.

Przy dokonywaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej kontaktował się z ośrodkami pomocy społecznej w celu ustalenia informacji dotyczącej funkcjonowania rodziców biologicznych i możliwości przejęcia przez nich opieki.

W ocenie sytuacji dziecka brali udział przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, a także pedagog, psycholog, pracownik socjalny, koordynator rodzin zastępczych, pracownik ośrodka adopcyjnego oraz przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Podczas pracy zespołu omawiano sytuację poszczególnych dzieci, dokonano modyfikacji planów pomocy dziecku oraz oceniono zasadność dalszego pobytu małoletnich w rodzinnej pieczy zastępczej. Protokoły dokonanej oceny przekazano do właściwych sądów.

W ciągu roku przeprowadzono 358 ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W 2018 r. przedstawiciele organizatora wzięli udział w 25 zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy na terenie powiatu.

W 2018 r. przeprowadzono również ocenę funkcjonowania 139 rodzin zastępczych z powiatu inowrocławskiego.

12. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.

Opis zadania powiatu - punkt 4 i 6 w rozdziale I.

13. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W 2018 r. badaniom psychologicznym potwierdzającym motywację i predyspozycje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poddało się 28 opiekunów zastępczych oraz 10 opiekunów pełniących tę funkcję zawodowo, u których oprócz motywacji i predyspozycji badano ewentualne wypalenie zawodowe. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzili kwalifikację 8 kandydatów na szkolenie dla niezawodowych rodzin zastępczych jak i 13 kandydatów na spokrewnioną rodzinę zastępczą. Kwalifikacja obejmowała sprawdzenie warunków formalnych określonych w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

14. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

W 2018 r. PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej organizował spotkania grup wsparcia dla rodzin zastępczych. Opiekunowie zastępczy mieli możliwość wymiany doświadczeń, podniesienia swoich kwalifikacji. Opiekunowie wymieniali się wiedzą zdobytą na różnych szkoleniach organizowanych m.in. przez ROPS w Toruniu, bądź w ramach projektu „Rodzina w Centrum”. Opiekunowie mieli również możliwość korzystania ze wsparcia superwizora, psychologa i pedagoga.

W 2018 roku w ramach realizacji projektu RWC i RWC2 przeprowadzone zostały warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie zarówno dla rodziców zastępczych jak i dla rodziców naturalnych mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Łącznie odbyło się 6 warsztatów, w których uczestniczyło 47 osób. Tematyka warsztatów obejmowała m.in. doskonalenie kompetencji wychowawczych, umiejętności wychowawcze w obliczu trudności oraz uzależnienia wśród dzieci i młodzieży. Na czas trwania warsztatów została zapewniona opieka animatora dla dzieci, których rodzice uczestniczyli w warsztatach.

14a. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- 1) szkoleniu dot. diagnostyki psychopedagogicznej prowadzonym przez dr Martę Kuleszę ze Stowarzyszenia KARAN;
- 2) „Psychopedagogika traumy” w Olsztynie;
- 3) „Rozwiązywanie trudności wychowawczych”;
- 4) w konferencji szkoleniowej organizowanej przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum” w Zakopanem;
- 5) Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej - „Wolontariat szansą na aktywne obywatelstwo”;
- 6) szkolenie dot. RODO;
- 7) szkolenie dot. obsługi programu Legalis;
- 8) konferencji w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu pn.: „Rodzina 2018. Wyzwania dla integralności i sposoby interwencji ”;
- 9) szkoleniu - „Narzędzia pracy koordynatora”;
- 10) warsztatach pn.: „Nastolatek w rodzinie – jak rozmawiać o wychowawczych wyzwaniach?”;
- 11) w warsztacie szkoleniowym pt.: „Grupy wsparcia i grupy samopomocowe”;
- 12) w warsztatach „Dzieci w konflikcie dorosłych – jak chronić”;
- 13) w seminarium „Kooperacja – efektywna i skuteczna”;
- 14) szkolenie pn.: „Różne oblicza depresji”.

15. Przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

W związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawił sprawozdanie Staroście Inowrocławskiemu i Radzie Powiatu Inowrocławskiego w marcu 2017 r. Sprawozdanie stanowiło załącznik do uchwały Nr XXVI/210/2017 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 31 marca 2017 r.

16. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2018 r. zgłoszono 25 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego w Jaksicach. Dla 9 małoletnich pozyskano rodzinę i zakończono procedurę adopcyjną.

17. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

W 2018 r. jedna z zawodowych rodzin zastępczych wystąpiła z wnioskiem o udzielenie 30 dni urlopu. W rodzinie tej było wówczas umieszczonych czworo dzieci, dla których należało zabezpieczyć opiekę. Sprawowanie pieczy nad małoletnimi zostało za zgodą sądu powierzone krewnym dzieci.

III. Opłata za pobyt w pieczy zastępczej rok 2018.

Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 – w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzice zobowiązani do ponoszenia opłaty za dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu inowrocławskiego.

Zobowiązanych było 128 matek i 122 ojców, z tego:

- 1) wydanych decyzji miało 110 matek na rzecz 143 dzieci oraz 98 ojców na rzecz 121 dzieci;
- 2) nie ustalonego zobowiązania do ponoszenia opłaty miało 18 matek na rzecz 20 dzieci oraz 24 ojców na rzecz 26 dzieci.

Rodzice zobowiązani do ponoszenia opłaty na dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Zobowiązanych było 16 matek i 12 ojców, z tego:

- 1) wydanych decyzji miało 12 matek na rzecz 17 dzieci oraz 10 ojców na rzecz 13 dzieci;

- 2) nie ustalonego zobowiązania do ponoszenia opłaty miały 4 matki na rzecz 5 dzieci oraz 2 ojców na rzecz 2 dzieci.

Zgodnie z art. 193 ust. 2 za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Rodzice zobowiązani do ponoszenia opłaty na dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu inowrocławskiego.

Zobowiązanych było 63 matek i 75 ojców, z tego:

- 1) wydanych decyzji miało 53 matek na rzecz 82 dzieci oraz 59 ojców na rzecz 80 dzieci;
- 2) nie ustalonego zobowiązania do ponoszenia opłaty miało 10 matek na rzecz 15 dzieci oraz 16 ojców na rzecz 23 dzieci.

Rodzice zobowiązani do ponoszenia opłaty na dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, dla dzieci przebywających na terenie innych powiatów.

Zobowiązanych było 9 matek i 9 ojców, z tego:

- 1) wydanych decyzji miało 8 matek na rzecz 10 dzieci oraz 8 ojców na rzecz 10 dzieci;
- 2) nie ustalonego zobowiązania do ponoszenia opłaty miała 1 matka na rzecz 1 dziecka oraz 1 ojciec na rzecz 1 dziecka.

IV. Postępowania alimentacyjne.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.

W 2018 r. dyrektor Centrum złożył 21 pozwów o ustalenie alimentów w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 22 pozwy o ustalenie alimentów w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzice zobowiązani do płacenia alimentów na dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu inowrocławskiego. Zobowiązanych było 130 matek i 134 ojców, z tego:

- 1) dobrowolne alimenty płaciły 67 matki na rzecz 88 dzieci oraz 34 ojców na rzecz 45 dzieci;

- 2) zasądzone alimenty miały 53 matki na rzecz 74 dzieci oraz 90 ojców na rzecz 105 dzieci;
- 3) nie miało ustalonych alimentów 10 matek na rzecz 17 dzieci oraz 10 ojców na rzecz 16 dzieci.

Rodzice zobowiązani do płacenia alimentów na dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Zobowiązanych było 16 matek i 12 ojców, z tego:

- 1) dobrowolne alimenty płaciła 1 matka na rzecz 2 dzieci oraz 1 ojciec na rzecz 1 dziecka;
- 2) zasądzone alimenty miało 14 matek na rzecz 20 dzieci oraz 11 ojców na rzecz 14 dzieci;
- 3) nie miała ustalonych alimentów 1 matka na rzecz 1 dziecka.

Rodzice zobowiązani do płacenia alimentów na dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu inowrocławskiego. Zobowiązanych było 63 matek i 75 ojców, z tego:

- 1) dobrowolne alimenty płaciło 21 matek na rzecz 35 dzieci oraz 11 ojców na rzecz 19 dzieci;
- 2) zasądzone alimenty miało 39 matek na rzecz 68 dzieci oraz 63 ojców na rzecz 90 dzieci;
- 3) nie miało ustalonych alimentów: 3 matki na rzecz 4 dzieci oraz 1 ojciec na rzecz 1 dziecka.

Rodzice zobowiązani do płacenia alimentów na dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, dla dzieci przebywających na terenie innych powiatów. Zobowiązanych było 9 matek i 9 ojców, z tego:

- 1) zasądzone alimenty miały 8 matek na rzecz 9 dzieci oraz 8 ojców na rzecz 9 dzieci;
- 2) dobrowolne alimenty płaciła 1 matka na rzecz 1 dziecka oraz 1 ojciec na rzecz 1 dziecka.

V. Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej na rok 2019.

Potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej obejmują zadania powiatu i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z tego zakresu i są ujęte w budżecie na 2019 rok.

Za priorytetowe w 2019 r. uznano:

- 1) promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie powiatu inowrocławskiego w celu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze i rodziny pomocowe oraz promocję idei rodzicielstwa zastępczego wśród mieszkańców powiatu, w szczególności poprzez rozwój wolontariatu na rzecz systemu pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziców oraz odpowiednich warunków, adekwatnych do zapotrzebowania dzieci oraz możliwości finansowych powiatu, w tym zagwarantowanie w budżecie Powiatu Inowrocławskiego środków finansowych na świadczenia dla rodzin zastępczych;
- 3) utworzenie jednej rodziny zastępczej zawodowej;
- 4) wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, także pod względem finansowym;
- 5) objęcie rodzin opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
- 6) organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie, zachowanie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, a także pomoc psychologiczną, pedagogiczną oraz prawną, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 7) dalsze prowadzenie grupy wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- 8) wysokość środków finansowych:
 - a) na świadczenia pieniężne na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych - 2 175 697 zł;
 - b) na pomoc jednorazową i losową rodzin zastępczych - 42 000 zł,
 - c) na wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych - 385 440 zł,
 - d) na wynagrodzenie rodzin pomocowych - 10 000 zł,
 - e) na wynagrodzenie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej - 402 110 zł,
 - f) na zatrudnienie pomocy dla zawodowych rodzin zastępczych - 50 000 zł,
 - g) na opłaty związane z utrzymaniem i remontem pomieszczeń zawodowych rodzin zastępczych - 25 000 zł,

- h) na dofinansowanie do wypoczynku dziecka - 30 000 zł,
- i) na pomoc pieniężną dla osób usamodzielnianych - 959 505 zł, w tym:
 - na kontynuowanie nauki – 723 255 zł,
 - na wyprawki rzeczowe – 70 547 zł,
 - na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych – 42 200 zł,
 - na usamodzielnienie – 1233 503 zł,
- j) na dotacje dla powiatów na dzieci w rodzinach zastępczych - 866 139 zł;
- k) na dotacje dla powiatów i województw na dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 783 008 zł,
- l) na funkcjonowanie Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny - 6 617 911,80 zł.

Opracował: Rafał Walter

Inowrocław, luty 2019 r.

DYREKTOR

Rafał Walter